



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců JUDr. Radimy Gregorové, Ph.D. a Mgr. Petra Sedláka, v právní věci žalobce **TOP RIK s.r.o.**, IČ: 28075731, se sídlem Pacov, Jetřichovec 30, zast. JUDr. Lenkou Vincencovou, advokátkou, se sídlem Vysoké Mýto, Vraclavská 200/II, proti žalovanému **Celnímu ředitelství Brno**, se sídlem Brno, Koliště 17, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Celního ředitelství Brno ze dne 30.12.2010, č.j. 4008-3/2010-010100-21, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 13.255,-Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce JUDr. Lenky Vincencové, advokátky se sídlem Vysoké Mýto, Vraclavská 200/II.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobou, podanou ke Krajskému soudu v Brně dne 28. 2. 2011, se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 12. 2010, č. j. 4008-3/2010-010100-21. Žalovaný svým rozhodnutím změnil k odvolání žalobce rozhodnutí Celního úřadu Jihlava ze dne 26. 10. 2009, č. j. 19094/2009-216300-021, kterým došlo k zajištění zástavy – dovezeného zboží, nákladního automobilu tov. zn. IVECO, typ 35 C 13 V, č. karoserie ZCFC3591005394247.

II. Obsah žaloby

[2] Úvodem žaloby žalobce namítal, že v prvostupňovém rozhodnutí Celního úřadu Jihlava chybí označení pohledávky a jejího právního důvodu; je uvedeno pouze, že se jedná o dlužnou částku cla a DPH v celkové výši 156.499 Kč, aniž by bylo konkretizováno, kolik která částka činí, ani na základě čeho byla vyměřena. Výrok prvostupňového rozhodnutí tedy měl být změněn a mělo v něm být také uvedeno, že rozhodnutí o zajištění zástavy je vydáno v souladu s ustanovením § 32 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění účinném ke dni rozhodování správního orgánu (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“).

[3] Dále žalobce namítal, že daň z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) již byla celním dlužníkem zaplacená, a to dokonce ve vyšší částce. V této souvislosti se žalobce neztotožnil s hodnocením usnesení Kriminální policie Brno ze dne 31. 1. 2007, č. j. OKFK 41/7-2006 ML, o odložení věci podezření z trestného činu zkrácení daně, poplatku a povinné platby podle ustanovení § 148 odst. 1, 2, 4 zákona č. 337/1992 Sb., trestního zákona, ve znění účinném ke dni rozhodování o vině a trestu (dále jen „trestní zákon“), kterého se měl dopustit zástavní dlužník V. M., tak jak jej provedl žalovaný. Podle názoru žalobce je ve výroku usnesení přesně popsán skutkový stav, kdy zástavní dlužník nedodržel zákonné podmínky pro zboží dovážené ze SRN, propuštěné do režimu uskladňování v celním skladu a toto zboží bez přidělení jiného celně schváleného určení vyskladnil a prodal, čímž ho nezákonně odňal celnímu dohledu a zároveň neuhradil clo a DPH. Právě z těchto důvodů byl také vydán platební výměr, č. j. W2163115-00037-9, ze dne 13. 4. 2005, kterým bylo dlužníkovi vyměřeno DPH a clo. Policejní orgán, na rozdíl od celních orgánů, zaměřil svou pozornost nejen k porušení celních předpisů, ale také k daňovým přiznáním zástavního dlužníka. Znalecký posudek shrnul, že vyměřené clo bylo možno snížit k hodnotě nula a příslušná daň byla na výstupu odvedena, takže nemohlo dojít ani ke krácení DPH. Zdanitelná plnění vznikla na základě dodání zboží, ale nebyly splněny podmínky pro prokázání nároku na odpočet daně. Plátce vystavil doklady na uskutečněná zdanitelná plnění, na základě kterých odvedl DPH z hodnoty zboží navýšené o marži, tedy vyšší, než by odvedl při proclení celnímu úřadu. Na základě toho znalec uzavírá, že na výstupu byla příslušná daň odvedena, proto nedošlo ke krácení daně. Když nebyla krácena daň, nemohla být ani zákonným způsobem doměřena. Žalobce z uvedených důvodů považoval platební výměr za nezákonný a tedy na jeho základě nebylo možno vydat rozhodnutí o zajištění zástavy vůči třetí osobě.

[4] Dále žalobce namítal, že zástava byla zajištěna koncem října 2009. Odstavením vozidla pak vzniká každý měsíc škoda ve výši vynaložených nákladů, ušlého zisku i na hodnotě samotného vozu. Výše této škody způsobené třetí osobě je nepřiměřená k výši celního dluhu. Zajištění mohlo být provedeno také jiným způsobem než celním zástavním právem, např. ručením. Neexistovalo žádné nebezpečí náhlého znehodnocení zástavy pod hodnotu celního dluhu ani nebezpečí prodlení, které by odůvodňovalo tak ekonomicky devastující postup vůči vlastníkovu.

[5] Další námitka žalobce spočívá v tom, že celní dluh vznikl dne 20. 4. 2004, a tudíž ke dni 1. 4. 2004 nemohlo vzniknout celní zákonné zástavní právo. Celní zástavní právo zajišťuje splnění celního dluhu a nemůže dle názoru žalobce vzniknout dříve než dluh samotný [viz ustanovení § 305 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., celního zákona, ve znění účinném ke dni rozhodování správního orgánu (dále jen „celní zákon“)]. Pohledávka celního dluhu tak ke dni 20. 4. 2004 ještě neexistovala.

[6] Na závěr žalobce uvedl, že žalovaný neprovedl důkazy, jejichž provedení vyžadoval M. Š. v řízení o odvolání proti rozhodnutí ze dne 8. 2. 2008, č. j. 683/08-216300-021.

III. Vyjádření žalovaného

[7] Žalovaný ve svém vyjádření, doručeném soudu dne 5. 5. 2011, k jednotlivým námitkám uvedl následující.

[8] Žalovaný se domnívá, že neuvedení označení pohledávky a jejího právního důvodu v prvostupňovém rozhodnutí Celního úřadu Jihlava nezpůsobuje nicotnost nebo nezákonnost tohoto rozhodnutí. Žalovaný se touto námitkou nemohl zabývat, protože nebyla uplatněna v odvolání, ale až ve správní žalobě. Pro řádné zajištění zástavního práva je však podstatné vyčíslení celního dluhu, specifikace zástavy a povinností ukládaných vlastníku či držiteli zástavy. Tato námitka je dle žalovaného pouze formální, neboť žalobce nenamítá nic proti výši celního dluhu. Žalovaný tedy má za to, že zde nejsou důvody pro zrušení napadaného rozhodnutí pouze z formálních důvodů.

[9] K námitce zaplacení DPH žalovaný uvedl, že rozhodnutí o vyměření celního dluhu je nezávislé na rozhodnutí o zajištění zástavy, přičemž se uplatňuje presumpce správnosti správního aktu. Dále žalovaný zopakoval, že ačkoliv mu nepřísluší hodnotit rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, považuje rozhodnutí č. j. OKFK 41/7-2006 za ne zcela správné s tím, že i odborná literatura akceptuje fakt, že výsledky daňového a trestního řízení se mohou lišit. Dle žalovaného se dlužník nemůže své povinnosti zprostit odvedením daně při dalším prodeji. Zároveň poukázal na skutečnost, že celnímu dlužníkovi byl přiznán na základě platebního výměru celního úřadu nárok na odpočet DPH.

[10] Pozdní zajištění zástavy nelze dle žalovaného přičítat celním orgánům, neboť v řízení docházelo k prověřování majetkové situace celního dlužníka. K zajištění zástavy přistoupil celní úřad až jako k poslední možnosti. K nepoměru zajištění žalovaný uvedl, že ze správního spisu nevyplývá, že by žalobce nabídl jiné zajištění dluhu, např. ručením.

[11] K nemožnosti vzniku celního zástavního práva pro rozpor s Listinou základních práv a svobod žalovaný uvedl, že celní zástavní právo je jedním z tzv. zákonných zástavních práv, která vznikají naplněním zákonných podmínek. Výjimečnost celního zástavního práva spočívá v možnosti zásahu do majetkových práv osob odlišných od dlužníka.

[12] K námitce, že předmětný nákladní automobil nemůže být zástavou, protože celní dluh vznikl až 20. 4. 2004, žalovaná uvádí, že ustanovení § 305 celního zákona umožňuje zajištění zástavy po celou dobu existence celního dluhu a celní orgány mohou zajistit zástavu po celou dobu od vzniku celního zástavního práva do jeho zániku. Dle ustanovení § 305 odst. 2 celního zákona celní zástavní právo vzniká v okamžiku vstupu zástavy do tuzemska, a nikoli v okamžiku vzniku celního dluhu. Nákladní automobil vstoupil do České republiky dne 1. 4. 2004, kdy vzniklo i celní zástavní právo realizované v případě neuhrazení celního dluhu. Případy zániku celního zástavního práva jsou pak upraveny v ustanovení § 305 odst. 4 celního zákona, podle kterého celní zástavní právo zaniká zánikem zajištěné pohledávky, zánikem zástavy nebo zajištěním celního dluhu v plné výši. Protože celní dluh nebyl uhrazen ani zajištěn, celní zástavní právo dle žalovaného stále trvá, a to bez ohledu na práva třetích osob.

[13] Poslední námitku, týkající se neprovedení některých důkazů, žalovaný odmítl s tím, že řízení o odvolání vůči odlišnému rozhodnutí je samostatným řízením. Odvolání proti rozhodnutí ze dne 8. 2. 2008, č. j. 683/08-216300-021, adresované M. Š. bylo projednáno Celním úřadem Jihlava, který toto rozhodnutí v autoremeduře zrušil rozhodnutím ze dne 21. 10. 2008, č. j. 683-7/08-216300-021. Jelikož v daném případě shledal žalovaný zjištěný

skutkový stav jako dostatečný pro vydání napadeného rozhodnutí, odmítl tuto odvolací námitku jako nedůvodnou.

IV. Posouzení věci krajským soudem

[14] Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (ustanovení § 75 odst. 2 věta první soudního řádu správního), jakož i řízení předcházející jeho vydání. O žalobě soud rozhodl po předchozím jednání, když účastníci nevyslovili souhlas s rozhodnutím ve věci za podmínek vyplývajících z ustanovení § 51 odst. 1 soudního řádu správního. Dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. V souladu s ustanovením § 78 odst. 1 soudního řádu správního soud napadené rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost a pro vady řízení zrušil. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů:

[15] Nejříve se soud zabýval otázkou oprávněnosti rozhodovat v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle ustanovení § 65 soudního řádu správního. K otázce, zda rozhodnutí o zajištění zástavy dle ustanovení § 305 odst. 3 celního zákona není vyloučeno z přezkumu v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu se vyjádřil Nejvyšší správní soud rozsudkem rozšířeného senátu ze dne 27. 10. 2009, č. j. 2 Afs 186/2006-54, jehož právní věta zní: *„Rozhodnutí o odvolání proti zřízení správcovského zástavního práva dle § 72 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., které podléhá přezkoumání soudem, a nedopadá na ně kompetenční výluka rozhodnutí předběžné povahy uvedená v § 70 písm. b) s. ř. s.“*

[16] O jednotlivých žalobních námitkách soud uvažil následovně.

[17] V první žalobní námitce žalobce namítal, že v prvostupňovém rozhodnutí Celního úřadu Jihlava nebyla označena pohledávka a její právní důvod. Celní zákon nikde výslovně nestanoví náležitosti rozhodnutí o zajištění zástavy; z ustanovení § 305 odst. 3 celního zákona lze ovšem podstatné náležitosti tohoto rozhodnutí dovodit. Pro řádné zajištění zástavního práva je podstatné specifikovat celní dluh, předmět zástavy a povinnosti ukládané vlastníku či držiteli zástavy. Soud se tedy zabýval otázkou, zda specifikace celního dluhu byla v daném rozhodnutí dostatečně určita.

[18] K této otázce se Krajský soud v Brně vyjádřil již v rozhodnutí ze dne 24. 11. 2009, č. j. 29 Ca 185/2008-50, jehož právní věta zní: *„Z rozhodnutí o zajištění zástavy, kterou je zajišťován celní dluh zástavního dlužníka, musí být zřejmé, jaká pohledávka je zástavou zajišťována, včetně její výše a uvedení osoby daňového dlužníka, aby měl zástavní dlužník zajištěnou dostatečnou možnost kontroly a případné obrany proti takovému typu rozhodnutí.“*

[19] Z rozhodnutí o zajištění zástavy musí být zřejmá specifikace celního dluhu, včetně vyjádření pohledávky, titulu, výše původní i aktuální dlužné částky cla a daně včetně příslušenství, aby osoba, již se rozhodnutí o zajištění zástavy týká, byla o těchto skutečnostech informována a mohla je zkontrolovat; tím spíše, že rozhodnutí o zajištění zástavy je prvním úkonem v dané věci ve vztahu k zástavnímu dlužníkovi, neboť celní zástavní právo vzniká ex lege a neexistuje žádné předchozí rozhodnutí o vzniku zástavního práva, se kterým by byl vlastník či držitel zástavy předem seznámen.

[20] V daném případě rozhodnutí o zajištění zástavy obsahovalo pouze informaci o tom, že *„dlužná částka cla a daně z přidané hodnoty činí 156.499 Kč“*. Z rozhodnutí ovšem není patrné, kolik z oněch 156.499 Kč činí DPH a kolik dovozní clo, zejména však v rozhodnutí není uveden ani právní titul vzniku daného dluhu, tedy platební výměr ze dne

13. 4. 2005, č. j. W2163115-00037-9. Lze tedy shrnout, že specifikace celního dluhu nebyla dostatečná a jelikož jde o podstatnou náležitost daného typu rozhodnutí, soud dospěl k závěru, že rozhodnutí trpí vadou, pro kterou je nezákonné. Žalovaný pak měl tuto vadu odstranit v rámci odvolacího řízení. Jestliže tak neučinil, kumuloval žalovaný chybu celního úřadu a soud považuje tuto vadu za natolik zásadní, že ji nelze považovat za procesní pochybení takové intenzity, které by nemělo vliv na zákonnost.

[21] Ačkoli soud shledal první námitku důvodnou a dospěl k závěru, že rozhodnutí je nezákonné, vyjádřil se též k dalším námitkám, neboť tyto se týkají již druhostupňového rozhodnutí žalovaného, popř. platebního výměru č. j. W2163115-00037-9, a je tedy možné je vypořádat. Shodnými otázkami se zabýval zdejší soud již v rozhodnutí ve věci sp.zn. 30 Af 42/2011 a soud proto na toto rozhodnutí dále odkazuje.

[22] V druhé žalobní námitce brojil žalobce především proti zákonnosti platebního výměru ze dne 13. 4. 2005, č. j. W2163115-00037-9, když shrnul své argumenty proti zákonnosti doměření daně celnímu dlužníkovi. Od (ne)zákonnosti platebního výměru následně odvozoval žalobce (ne)zákonnost rozhodnutí o zajištění zástavy.

[23] Žalobní legitimace žalobce je dána ustanovením § 65 odst. 1 soudního řádu správního, dle kterého kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen „rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. Z uvedeného je patrné, že žalobce může brojit žalobou toliko proti rozhodnutí, které se týká jeho práv nebo povinností, resp. proti rozhodnutí, které směřuje proti němu samému. V rámci soudního přezkumu je možné přezkoumat i jiná rozhodnutí, avšak pouze taková, která odpovídají vymezení dle ustanovení § 75 odst. 2 věta druhá soudního řádu správního, dle kterého byl-li závazným podkladem přezkoumávaného rozhodnutí jiný úkon správního orgánu, přezkoumá soud k žalobní námitce také jeho zákonnost, není-li jím sám vázán a neumožňuje-li tento zákon žalobci napadnout takový úkon samostatnou žalobou ve správním soudnictví.

[24] V rozhodnutí ze dne 25. 9. 2008, č. j. 1 Afs 77/2008-43, Nejvyšší správní soud uvedl: *„Jako problematickou lze vnímat i obranu proti zajištění v rámci celního řízení, jehož výsledkem je platební výměr na clo a daň z přidané hodnoty za dovezené zboží, jež je zástavou: toto řízení je totiž na zajištění zástavy zcela nezávislé. V projednávaném případě bylo navíc rozhodnutí o zajištění zástavy vydáno až poté, co nebyl včas splněn celní dluh již vyměřený platebním výměrem. Kromě toho vlastník zástavy (žalobkyně) zde není celním dlužníkem a nemá tedy vůbec možnost napadnout předmětný platební výměr, který je podkladem pro rozhodnutí o zajištění zástavy.“*

[25] Soud se zcela ztotožňuje se závěrem Nejvyššího správního soudu stran vzájemné nezávislosti řízení, jehož výsledkem je vydání platebního výměru a řízení, jehož výsledkem je vydání rozhodnutí o zajištění zástavy. Důsledkem této nezávislosti řízení pak je, že nelze platební výměr chápat jako podkladové rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 věta druhá soudního řádu správního, neboť platební výměr lze napadnout samostatnou žalobou ve správním soudnictví a navíc se platební výměr nevztahoval k povinnostem žalobce. S ohledem na to, že žalobce nebyl účastníkem řízení o vydání platebního výměru, nemůže soud k jeho námitkám přezkoumat rozhodnutí, které se vztahuje k jiným subjektům a k jejich povinnostem, neboť je ve smyslu ustanovení § 75 odst. 1 soudního řádu správního povinen vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tedy přihlídnout i k presumpci správnosti správního aktu – platebního výměru na celní dluh. Skutečnost, že rozhodnutí o zajištění zástavy bylo vydáno na podkladě platebního

výměru, resp. na podkladě nesplnění povinností stanovených v platebním výměru, má odraz v námitkách, které může žalobce proti rozhodnutí o zajištění zástavy ve vztahu k platebnímu výměru uplatnit. Žalobci proto svědčí proti jak zástavnímu právu tak existujícímu, pravomocnému a vykonatelnému platebnímu výměru, resp. ve vztahu k povinnostem stanoveným existujícím, pravomocným a vykonatelným platebním výměrem, pouze ty námitky, kterými může namítat, že došlo k zániku zástavního práva, případně že mu nesvědčí povinnosti vyplývající z ustanovení § 305 celního zákona. K zániku zástavního práva může dojít i zánikem zajištěné pohledávky. Tuto skutečnost je samozřejmě žalobce oprávněn tvrdit, nicméně zánik zajištěné pohledávky nemůže žalobce dovozovat na základě jím tvrzené nezákonnosti platebního výměru, neboť se jedná o rozhodnutí orgánu veřejné moci v jiné věci mezi jinými účastníky a možnost zpochybňovat závěry správního orgánu mají toliko účastníci předmětného řízení. Žalobci tak zůstává jediná možnost tvrdit a prokázat, že zanikla pohledávka poté, co byl dluh vyčíslen platebním výměrem. Jestliže by k zániku celního dluhu mělo dojít před vydáním celního platebního výměru, pak tato skutečnost měla být uplatněna v rámci opravných prostředků osobou k tomu oprávněnou. Jelikož soud, jak již výše uvedl, není oprávněn přezkoumávat v tomto řízení platební výměr na celní dluh, není oprávněn ani posoudit, jestli byl platební výměr vydán v souladu se zákonem s ohledem na zánik dluhu, ke kterému mělo dojít před vydáním platebního výměru. V této souvislosti následně soud ani nemůže zohledňovat námitky žalobce týkající se celního dluhu ve vztahu k závěrům Policie ČR a z těchto důvodů ani neprovedl dokazování ohledně závěrů a zjištění Policie ČR.

[26] K námitce žalobce, že zástava byla zajištěna až koncem října 2009, přičemž odstavením vozidla vzniká každý měsíc škoda ve výši vynaložených nákladů, ušlého výdělků i na hodnotě samotného vozu, přičemž výše škody způsobené třetí osobě je nepřiměřená k výši celního dluhu a že zajištění mohlo být provedeno jiným způsobem, soud uvádí, že otázka celního zástavního práva byla v tehdy platném celním zákoně upravena v ustanovení § 305 a následujících.

[27] Dle ustanovení § 305 odst. 1 celního zákona celní zástavní právo slouží k zajištění pohledávky pro případ, že celní dluh, který jí odpovídá, nebude řádně a včas splněn s tím, že v tomto případě lze dosáhnout uspokojení ze zástavy.

[28] Dle ustanovení § 305 odst. 2 celního zákona zástavou je dovážené zahraniční zboží. Celní zástavní právo vzniká v okamžiku vstupu zástavy do tuzemska.

[29] Dle ustanovení § 305 odst. 3 celního zákona celní orgány mohou zástavu do doby, než bude celní dluh splněn nebo zajištěn v plné výši, zajistit, a to bez ohledu na práva třetích osob. Za zajištění zástavy se považuje rovněž rozhodnutí celních orgánů, kterým uloží osobě, která zástavu drží, že ji nesmí používat, prodávat nebo s ní jiným způsobem nakládat.

[30] Dle ustanovení § 305 odst. 4 celního zákona celní zástavní právo zaniká zánikem zajištěné pohledávky; promlčením zajištěné pohledávky však celní zástavní právo nezaniká. Celní zástavní právo zaniká i zánikem zástavy nebo zajištěním celního dluhu v plné výši.

[31] Dle ustanovení § 305 odst. 5 celního zákona pro realizaci celní zástavy se použije ustanovení § 313 odst. 3 obdobně.

[32] Pro danou žalobní námitku je nosným ustanovení § 305 odst. 2 celního zákona, podle kterého vzniká zástavní právo okamžikem vstupu zástavy do tuzemska. Z daného ustanovení je patrné, že celní zástavní právo vzniká ex lege a k jeho vzniku tudíž není třeba rozhodnutí celního orgánu. Rozhodnutí celního orgánu o zřízení zástavního práva k předmětnému nákladnímu automobilu tedy má pouze informativní charakter. Tímto aktem nedochází ke zřízení celního zástavního práva, neboť to vzniká ex lege tím, že určité zboží

překročí hranice společenství, resp. tuzemska. Shodně se k této otázce vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 5. 2008, č. j. 1 Afs 77/2008-43.

[33] Jelikož není zákonem stanovena žádná lhůta správce daně pro zajištění zástavy, pak nelze o námitce žalobce ohledně doby, kdy byla zástava celním orgánem zajištěna, rozhodnout jinak, než ji označit jako nedůvodnou. Celní orgán tedy může zajistit zástavu po celou dobu existence zástavního práva. Zánik celního zástavního práva, jak již soud výše konstatoval, je upraven v ustanovení § 305 odst. 4 celního zákona, který stanoví, že celní zástavní právo zaniká zánikem zajištěné pohledávky; promlčením zajištěné pohledávky však celní zástavní právo nezaniká. Celní zástavní právo zaniká i zánikem zástavy nebo zajištěním celního dluhu v plné výši. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že jedinou událostí, jež může vést k zániku oprávnění celního orgánu zajistit předmět zástavního práva je zánik celního zástavního práva dle ustanovení § 305 odst. 4 celního zákona a nikoli plynutí času.

[34] K námitce škody vznikající na předmětném automobilu soud uvádí, že z ustanovení § 305 odst. 3 věty první celního zákona, dle kterého celní orgány mohou zástavu do doby, než bude celní dluh splněn nebo zajištěn v plné výši, zajistit, a to bez ohledu na práva třetích osob plyne, že celní orgány jsou oprávněny k zajištění zástavy kdykoli za trvání zástavního práva bez ohledu na skutečnost, kdo je v určitém časovém okamžiku vlastníkem zástavy. Tímto však není dotčeno žalobcovo právo požadovat náhradu škody. Otázku náhrady škody však soud v tomto řízení není oprávněn řešit, neboť se jedná o otázku nespadající do působnosti soudu v rámci přezkumu správních rozhodnutí.

[35] K námitce žalobce, že zajištění celního dluhu mohlo být provedeno jinými prostředky, soud uvádí následující. Další možnosti zajištění celního dluhu jsou upraveny v ustanovení § 256 celního zákona – jedná se o možnost složení jistoty nebo ručení. Žalovaný uložil Celnímu úřadu Jihlava doplnění spisu za účelem ověření aktuální majetkové situace dlužníka a prověření možností vymožení celního dluhu. Celním úřadem Jihlava bylo zjištěno, že výše majetku celního dlužníka by nepokryla výši celního dluhu. K zajištění nákladního automobilu bylo celním úřadem přistoupeno jako k poslední možnosti poté, co byl celní dluh po celním dlužníkovi neúspěšně vymáhán. V případě, že celní dlužník nebyl spokojen s tímto postupem celních orgánů, kterým byl celní dluh zajištěn zástavním právem, bylo plně v jeho dispozici zajistit celní dluh do plné výše v žalobě navrhovaným ručením. Tímto postupem by zástavní právo zaniklo v souladu s ustanovením § 305 odst. 4 celního zákona. Celní dlužník však v řízení před celními orgány takto nepostupoval, proto námitku žalobce z výše uvedených důvodů soud neshledává důvodnou.

[36] K žalobní námitce, že celní dluh vznikl dne 20. 4. 2004 a celní zástavní právo nemohlo vzniknout 1. 4. 2004, tedy dříve, než celní dluh samotný, soud uvádí následující.

[37] Dle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) celního zákona celní dluh vzniká propuštěním zboží podléhajícího dovoznímu clu do volného oběhu.

[38] Dle ustanovení § 305 odst. 2 věta druhá celního zákona celní zástavní právo vzniká v okamžiku vstupu zástavy do tuzemska. Obsahem spisového materiálu je tranzitní prohlášení č. 52163014-01028-1, ze kterého plyne, že nákladní automobil tov. zn. IVECO, typ 35 C 13 V, č. karoserie ZCFC3591005394247 vstoupil na území ČR dne 1. 4. 2004. Z výše uvedeného tedy plyne, že byla splněna zákonem stanovená podmínka pro vznik celního zástavního práva, tedy vstup zboží na území ČR, které se stalo zástavou.

[39] Je proto zcela irelevantní argumentace žalobce, že zástavní právo nemohlo vzniknout dříve, než došlo ke vzniku celního dluhu. Z výše uvedeného vyplývá, že vznik zástavního práva je závislý pouze na splnění zákonem stanovené podmínky vstupu zástavy na území tuzemska a nelze tedy podmiňovat vznik celního zástavního práva vznikem celního

dluhu. Vznik celního zástavního práva a vznik celního dluhu jsou dva zcela odlišné a na sobě s ohledem na okamžik vzniku celního zástavního práva absolutně nezávislé instituty.

[40] Na základě výše uvedeného je zřejmé, že celní orgány nepochybily, celní zástavní právo vzniklo v souladu se zákonem. Výše uvedenou námitku proto soud neshledal důvodnou.

[41] K poslední námitce, týkající se neprovedení některých důkazů, soud zcela přisvědčil žalovanému, neboť dané důkazy se vztahovaly ke zcela jinému řízení. Šlo o řízení o odvolání proti rozhodnutí ze dne 8. 2. 2008, č. j. 683/08-216300-021.

[42] Soud dále považuje za nutné se alespoň v krátkosti vyjádřit ke zprávě o šetření Veřejného ochránce práv ze dne 10. 10. 2011, sp.zn. 998/2011/VOP/PJ, kterou Veřejný ochránce práv zaslal soudu z podnětu žalobce. Jakkoliv při soudním jednání žalobce na tuto zprávu odkazoval a podrobně citoval argumenty Veřejného ochránce práv, je třeba konstatovat, že soud není závěry Veřejného ochránce práv vázán a zároveň žalobce neuplatnil argumenty Veřejného ochránce práv v rámci žalobních bodů. Ve zprávě byl vysloven nesouhlas s výkladem ustanovení § 305 a následujících celního zákona celními orgány. Veřejný ochránce práv nesouhlasí s výkladem celních orgánů v otázce časově nelimitované možnosti uplatnit celní zástavní právo k zajištění celního dluhu. Takový výklad dle veřejného ochránce práv je nezákonným zásahem do vlastnického práva třetích osob, které intenzitou zásahu do práv třetích osob nelze poměřovat s požadavkem dostatečné ochrany práva státu na řádné stanovení a výběr daní, případně cel. Nezákonnost takového postupu dle veřejného ochránce práv dosahuje vyšší intenzity v předmětné kauze, neboť zde je osoba celního dlužníka odlišná od osoby vlastníka zástavy. Dle názoru veřejného ochránce práv je možnost uplatnění celního zástavního práva celními orgány limitována tříletou prekluzivní lhůtou pro vyměření celního dluhu uvedenou v ustanovení § 268 celního zákona. Jako podporu této argumentace uvádí veřejný ochránce práv usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 9 Afs 58/2007, jehož předmětem je řešení obdobného případu s výjimkou užití institutu ručení jako zajištění celního dluhu.

[43] Soud se však s názorem veřejného ochránce práv neztotožňuje. Předně soud nesouhlasí se závěrem, že celní zástavní právo zaniklo již v rámci umístění v celním skladu zajištěním např. globální zárukou. V souzené věci tento závěr nebyl prokázán. Zánik celního zástavního práva jinou formou zajištění je jistě možný a byla by to jedna ze způsobilých námitek žalobce. Nic takového však žalobce netvrdil ani v odvolacím řízení ani v řízení před soudem. Proto se soud touto námitkou nemohl zabývat, nicméně zánik celního zástavního práva zajištěním v celním skladu v obecné rovině z obsahu správního spisu neshledal, a to s ohledem na nedostatečnou výši globální záruky, která je obsahem správního spisu a s ohledem na závěry žalovaného, že nebylo možno uspokojit celní dluh v plné výši jiným způsobem. Zároveň soud nesouhlasí ani se závěrem Veřejného ochránce práv, že po vyměření celního dluhu nelze zajistit zástavu ve vlastnictví od osoby primárního dlužníka, neboť tento přístup popírá tu skutečnost, že zástavní právo vázne na věci až do úhrady pohledávky, kterou zajišťuje, tedy jinými slovy zástavní právo je spojeno s věcí, nikoliv s osobou. Zároveň soud nesouhlasí ani se srovnáním soukromoprávního a veřejnoprávního zástavního práva. Skutečnost, že celní zástavní právo je výjimečné oproti jiným formám zástavního práva soud nepopírá, nicméně jeho účel je bytostně svázán s podstatou celního práva jako takového. Možnost zajistit zboží jako zástavu na celní dluh plně odpovídá skutečnosti, že zboží je pod celním dohledem od přechodu přes hranice až do uvolnění zboží do režimu volného oběhu.

[44] Zároveň soud nepovažuje za správné srovnání ručení a zajištění zástavy. Ručení není v celním zákoně výslovně upraveno, proto je nutné na otázky ručení uplatnit ustanovení tehdy platného zákona o správě daní a poplatků.

[45] Dle ustanovení § 57a zákona o správě daní a poplatků, který stanoví, že nedoplatek je povinen uhradit také ručitel, pokud mu zákon povinnost ručení ukládá a pokud jej správce daně k úhradě nedoplatku vyzve a současně stanoví lhůtu k jeho úhradě. Správce daně je oprávněn ručitele vyzvat pouze tehdy, nebyl-li nedoplatek uhrazen daňovým dlužníkem, ačkoliv byl daňový dlužník o jeho úhradu bezvýsledně upomenut a nedoplatek nebyl uhrazen ani při vymáhání, pokud není zřejmé, že vymáhání by bylo prokazatelně bezvýsledné. K výzvě správce daně připojí rozhodnutí o stanovení daně k úhradě, jejíž nedoplatku je ručitel vyzván. Proti této výzvě se může ručitel odvolat a včas podané odvolání má odkladný účinek.

[46] Z výše uvedeného ustanovení § 57a zákona o správě daní a poplatků je zřejmé, že ručení se realizuje až na základě výzvy správce daně, resp. celního orgánu k úhradě nedoplatku. Vedle toho institut zástavního práva vzniká dle ustanovení § 305 odst. 2 celního zákona okamžikem vstupu zboží na území společenství, resp. tuzemska. Vzniká tedy ze zákona, naprosto nezávisle na úkonu celního orgánu. Při realizaci ručitelského závazku musí dojít k vyměření daňového (celního) dluhu ručiteli, stejně jako musí dojít k vyměření daňového (celního) dluhu daňovému (celnímu) dlužníkovi. Oproti tomu při prvotní realizaci zástavního práva není nutnou podmínkou vyměření celního dluhu kterémukoliv subjektu, neboť k zajištění zástavy dochází jako k preventivnímu kroku, který má zajistit úhradu celního dluhu. K zajištění zástavy tak může dojít i dříve, než je celní dluh vyměřen platebním výměrem. Zároveň konstrukce zajištění celní zástavy umožňuje i pozdější zajištění. Není tedy vhodné tyto pojmy vzájemně ztotožňovat, neboť jejich procesní režim z pohledu celního orgánu je zcela odlišný vzhledem k úkonům správce daně a jejich důsledkům vůči dlužníkovi, resp. daňovému subjektu.

[47] Soud se tedy neztotožňuje s názorem veřejného ochránce práv, vysloveného na základě výše uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu, že od okamžiku vzniku celního dluhu běží v případě ručení i zástavního práva tříletá lhůta pro vyměření cla, uvedená v ustanovení § 268 odst. 2 celního zákona, pro realizaci zajištění zástavy.

V. Shrnutí a náklady řízení

[48] S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že rozhodnutí prvostupňového správního orgánu bylo vydáno v rozporu se zákonem, přičemž žalovaný tuto vadu neodstranil, čímž procesně pochybil. Soudu tedy nezbylo, než žalobou napadené rozhodnutí jako nezákonné podle ustanovení § 78 odst. 1 zrušit a podle ustanovení § 78 odst. 4 věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

[49] Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řízení úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proto mu soud přiznal právo na náhradu nákladů za právní zastoupení v řízení advokátem, a to za tři úkony právní služby (příprava a převzetí věci, podání žaloby, účast u jednání) dle ustanovení § 11 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 2.100,- Kč za jeden úkon právní služby, celkem 6.300,- Kč, paušální náhradu hotových výdajů za tři úkony právní služby podle ustanovení § 13 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 300,- Kč za jeden úkon právní služby, celkem 900,- Kč, dále náhradu za promeškaný čas za osm započatých půlhodin podle ustanovení § 14 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 100,- Kč za každou započatou půlhodinu, celkem tedy 800,- Kč, dále cestovné ve výši 1.379,- Kč, DPH ve výši 20% 1.876,- Kč a částkou 2.000,- Kč za zaplacený soudní poplatek, celkem tedy částku 13.255,- Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Krajský soud v Brně dne 12. prosince 2012

JUDr. Jaroslava Skoumalová, v. r.
předsedkyně senátu